

Tihi-Stepanić, Jasminka: **Poletje na jezeru Čiče**. Prev. Damijan Šinigoj. Dob: Miš, 2023, 179 str.

| M – 3. stopnja

| bratje in sestre | počitnice | smrt | družina
| družinski odnosi | babice (sorodstvo) |
dekleta | odraščanje | medosebni odnosi |
prijateljstvo | jezera | žalost | žalovanje |
krivda

Kremenšek Križman, Manka: **Nič več kot prej**. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2023, 158 str.

| M – 3. stopnja

| sestre | smrt | žalovanje | dekleta |
odraščanje | družina | bolezn | žalost |
psihične travme | begunke | skrbništvo |
šole | prijateljstvo | zaljubljenost | dnevniki

Dva kakovostna večplastna problemska romana, predvsem za mlade bralce 3. triletja OŠ, ob katerih se lahko veliko pogovarjamo in ju tudi primerjamo: v prvem romanu mlajši bratec umre na koncu in v zadnjih poglavjih že izvemo, kaj pomenita žalost in žalovanje za sestro in starša; v drugem romanu pa je mlajša sestra umrla leto prej in spremljamo družinske člane, ki počasi prebolevajo izgubo in skušajo živeti naprej. Vsak roman posebej, oba skupaj ali pa še kakšen s podobno tematiko spodbujajo pogovor in so zato še kako primerni tudi za družinsko in medgeneracijsko branje, lahko so zgodbe, »ki celijo rane« ... Besedila zagotovo lahko beremo tudi pri bralni znački.

Tihi-Stepanić, Jasminka: **Poletje na jezeru Čiče**.

Jezero Čiče je gramozna jama, v kateri je voda, iz nje pa še vedno kopljejo gramoz. In kaj se lahko tam zgodi dečku Janku, ki obožuje bagre in tudi ve vse o njih?

Poletne počitnice: 14-letna Lucija je sicer zadovoljna, da so se preselili v novo hišo v Veliko Gorico, čeprav še ni dograjena, bere v nemščini roman Kradljivka knjig, ker pričakuje očkovo vabilo, naj pride za njim v München, mama je na sezonskem delu v Poreču, za njo in bratca skrbi babica. Prijateljica Petra ni šla na počitnice, Lucija se na jezeru sreča z zanimivimi vrstniki, z enim se celo pojavijo plamenčki prve zaljubljenosti. Mladost in njene radosti ter stiske, v poletni vročini, družinski, medvrstniški in drugi odnosi, nič hudo posebnega, čeprav bo treba jeseni v novo šolo. Potem pa Janko utone v jezeru. Kako sprejeti smrt 11-letnega dečka? Kako živeti naprej? Na koncu knjige je spremna beseda dr. Sabine Fras Popović »*Kar se ne vidi, se pa čuti*«, predstavitev hrvaške pisateljice Jasminke Tihi-Stepanić (1958) in slovenskega prevajalca Damijana Šinigoja (1964).

Kremenšek Križman, Manka: **Nič več kot prej.**

Lucija je v devetem razredu, po nasvetu šolske psihologinje piše dnevnik, ki mu lahko vse zaupa: ona in njena starša namreč niso več, kar so bili, mlajša hčerka Katja je zbolela za levkemijo in lani umrla. Vsi trpijo zaradi njene smrti in žalosti, vklenjeni so v žalovanje, ne pogovarjajo se več. Pa vendar življenje nekako teče dalje: Lucija riše, v šoli si prizadeva z učenjem, da bi imela dovolj točk za vpis na srednjo oblikovalno šolo, kar ji uspe. Spozna Klemna in med njima se razvija ljubezen. Mama dela kot prostovoljka v begunskem centru, spozna deklico Suri iz Sirije, ki nima nikogar svojega, zato predlaga, da jo začasno sprejmejo v svojo družino. Lucija je zgrožena, tuja deklica vendar ne more nadomestiti Katje!!! Toda počasi se deklici zblížata in vzljubita, družinski odnosi se počasi normalizirajo in skoraj je že tako sproščeno in prisrčno kot takrat, ko je živela Katja, čeprav nje seveda ne bodo pozabili. Gre za sprejemanje, sprijaznjenje, za nadaljevanje, za pogumne nove začetke. Na koncu knjige je spremna beseda Alenke Kobolt »Zgodba, ki celi rane«.

Spodbude za branje:

O vsakem romanu povem kaj iz zgornjih kratkih predstavitev.

Po branju prisluhnem najprej prvim odzivom mladih bralcev, potem pa jih z vprašanji vodim tako, da se pogovorimo o vsem tistem, kar jih najbolj zanima.

Če pa romana primerjamo, ugotavljamo, kaj jima je skupno in kaj različno:

- v *Poletju* gre za dokaj normalno življenje sodobne družine, ki jo prizadene smrt mlajšega otroka, sina, v drugem romanu pa je družina, ki žaluje za smrtjo mlajšega otroka, hčerke, in skuša nadaljevati normalno življenje;
- 11-letni deček Janko v *Poletju* umre v nesreči, utone v jezeru; približno toliko stara deklica Katja pa zboli za levkemijo, zdravljenje ni uspešno in umre;
- oba romana sta prvoosebni pripovedi glavnih junakinj: toda v *Poletju* se Lucija nekaj let kasneje spominja usodnega poletja, drugi roman pa je pisan v obliki Lucijinega dnevnika (ime Lucija glavne junakinje je zgolj naključje);
- obe deklici sta enako stari: Lucija iz *Poletja* uživa počitnice po končani osnovni šoli, Lucija iz drugega romana pa končuje zadnji razred OŠ, se uspešno vpiše v srednjo šolo, kjer je zadovoljna, ker je zdaj več učnih predmetov, ki jo zanimajo, in predvsem veliko risanja;
- čas dogajanja v *Poletju* je torej omejen na poletne počitnice, v drugem romanu pa obsega dve šolski leti in počitnice;
- kraj dogajanja je v obeh romanah realen: v hrvaškem romanu *Poletje* je to Gorica pri Zagrebu, tudi Zagreb, omenjena sta Poreč in München v Nemčiji, jezero Čiče je dejansko v bližini Gorice; v drugem romanu je to Ljubljana, omenjeni so Litija, Bled, Kamnik in Bruselj ter reka Sava;
- Lucija iz *Poletja* bere mladinski roman *Kradljivka knjig* v nemščini, ker želi izpopolniti znanje jezika, Lucija iz drugega romana pa predvsem rada riše, seveda pa tudi bere;

- v obeh romanah je poudarjen pomen prijateljstva med vrstniki, najboljših prijateljic, ta je vedno ena, in drugih prijateljic, sošolk; Janko se spoprijatelji z osamljeno deklico Hano, deklica Suri iz Iraka pa nima prijateljic;
- v *Poletju* se že poraja tudi prva ljubezen, v drugem – kjer je več časa – pa se razvije v pravo zaljubljenost med Lucijo in Klemnom;
- starša v *Poletju* sta zgradila hišo, vendar je zmanjkalo denarja, da bi jo dokončala, zato je očka na delu v Münchnu, mama pa je celo zgubila redno službo in dela v Poreču; starša v drugem romanu imata službi, domov se vračata (pozno) popoldne, mama dela tudi kot prostovoljka v begunskem centru;
- babica v *Poletju* je uspešna poslovna ženska, ki prisega na zdravo hrano, redno gibanje, red in čistočo, skrbi za oba vnuka in ima mamo, ki je sicer v domu starejših, vendar ji povzroča skrbi z različnimi željami in nezgodami; ena babica v drugem romanu je živahna gospa, ki ob manj aktivnem možu želi še kaj doživeti, npr. z Lucijo gresta skrivaj v Gardaland, v glavnem pa jo vodi po galerijah in ji kupuje knjige o slikarstvu, druga babica pa je dementna in svojih ne spozna, čeprav jo redno obiskujejo;
- »normalno« sodobno družinsko življenje je torej šola otrok, služba in obremenjujoče obveznosti staršev, aktivne babice in dementne prababice v domovih starejših;
- v *Poletju* je Hana pravzaprav zapuščena deklica, za katero delno skrbi »teta«, v drugem romanu je begunska deklica Suri, v sosednji hiši pa osamljena starejša naglušna ženska ...
- otroci v obeh romanah so bistri in razgledani: Janko je ljubitelj in poznavalec bagrov, njegova sestra Lucija je strastna bralka in prizadevna učenka nemščine, druga Lucija zelo rada riše in se zelo potrudi za svoje cilje ... Otroci so občutljivi, kritični opazovalci odraslih, ljubeči do svojih staršev in sorojencev ... vsak že tudi ima nekaj »prtljage«, bodisi svojih izkušenj bodisi družinskih težav ... To so otroci na koncu otroštva, odraščajo ...
- potem je še nekaj podobnih drobcov: npr. v *Poletju* sta Janko in Lucija zaveznika, kadar ne ubogata babice, skrivaj jesta sladkarije; tudi v drugem romanu Lucija in Suri kmalu postaneta zaveznici in kakšno stvar prikrijeta staršema; v drugem romanu je socialna delavka tista, ki prinese otrokom sladkarije, da se ob njih sprostijo in spregovorijo! Mimogrede: vloga socialne delavke v drugem romanu je odlično predstavljena in poudarjena! V obeh romanah sneg predstavlja tolažbo: poglavje *Angeli na snegu* v *Poletju* in Surino »risanje« snežink, ki je v resnici terapevtsko, čeprav snega še ne pozna, in potem snežinke pričakuje klečeč na okenski polici ...
- No, kaj je še podobno, kaj različno, kaj vse nam romana sporočata ob osrednji temi? Oba sta namreč kakovostna in večplastna, veliko sporočata.
- In po katerem romanu bi najprej in raje posegli, če bi videli le naslovnici? (Že naslovnici in naslova veliko sporočajo, se strinjate?)